

# Judit Neddermann vs Lúdia Pujol: el rastre Iluminós

*Una conversa entre dues pioneres de les músiques urbanes, protagonistes de l'exposició D'ONES al Palau Robert*



Judit Neddermann i Lúdia Pujol | Juan Miguel Morales

La barcelonina **Lúdia Pujol** va començar interpretant tonades *yiddish* i ha arrelat a l'escena de música popular catalana. La maresmenca **Judit Neddermann** també s'ha apropiat a la tradició, primer amb **Coetus** i ara escrivint cançons que respiren mediterraneïtat. Recuperem la conversa entre les dues músiques inclosa a l'*Enderrock* 268, número especial dedicat a l'exposició *D'ONES: (R)evolució de les dones en la música* (<http://palaurobert.gencat.cat/ca/exposicions/exposactuals/dones/>), que podeu visitar al Palau Robert de Barcelona fins al 23 d'abril de 2018.

**Lúdia Pujol:** Recordo que et vaig veure per primera vegada al Teatre Lliure, perquè el pianista **Dani Espasa** ens hi va reunir amb **Maika Makovski** i **María Hinojosa**. Vaig descobrir una veu que es podria definir com 'les ales policromades', tal com deia Shakespeare. El rastre que dibuixa és tan airós i il·luminós! M'hi vaig fixar expressament perquè em va agradar l'alegria que transmet.

**Judit Neddermann:** Jo t'havia sentit de petita perquè ma mare posava molt el teu disc amb **Sílvia Comes**, *Al entierro de una hoja seca van dos caracoles* (Picap, 2000). Quan vaig començar a actuar amb **Pau Figueres**, ell sempre m'explicava que tocava amb tu, que per mi eres **La Lúdia Pujol**. I quan vaig trobar-te al teatre i et vaig conèixer, vaig al·lucinar. En persona ets absolutament fascinant. Tot el que dius em sembla or.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=YtR45IkZGQs>

**L.P:** En un concert a Solsona, vaig veure que transmeties una alegria molt seriosa. A mi de joveneta també m'ho deien, tot i que en aquell moment no era conscient del compromís que suposa tenir una mirada i un somriure quan cantes, o projectar vitalitat i qualitat de vida des de l'escenari. És com una protecció per no deixar-nos aclaparar per la realitat d'una humanitat que deshumanitza i que no va cap al que li dona sentit, sinó tot al contrari.

**J.N:** Tu, en directe, m'inspires. Vaig veure el teu espectacle *Iter Luminis* a l'Església del Pi i a l'Institut d'Estudis Catalans. No sabia que existia aquesta cerimònia musical i poètica! Jo em considero molt espiritual, però no trobo la manera de viure-ho amb naturalitat. Crec que a molta gent li passa, però ho viu amb certa vergonya. A més, per la decadència de l'església com a institució, no hi connecto gens. El concert va ser com un agraïment per fer-nos sentir la connexió amb la vida, entenent de cop quin sentit té tot plegat. Tu tens claríssim què vol dir compartir i fas que tothom s'hi pugui sumar. Vaig tenir aquesta sensació escoltant un projecte molt cuidat i treballat amb músics increïbles. I això em va fer sentir molt afortunada.



*Judit Neddermann i Lúdia Pujol. Foto: Juan Miguel Morales*

**L.P:** La qualitat musical que es projecta des de l'escenari va vinculada a la teva qualitat com a persona. L'espiritualitat és el compromís amb la comunitat a la qual pertanyes, amb el teu do, que és la música, la veu i sobretot la teva mirada i alegria. Fins que no he tingut 48 anys no he interpretat la meua espiritualitat com un sentit de la vida. Durant molts anys de joventut no escoltava gens de música catalana. Però, per una d'aquelles caramboles de la vida, un director teatral em va veure versionar *Brass in Pocket* de **The Pretenders** en una festa i em va proposar de fer un repertori de música *yiddish* traduït al català. Em va fer treballar amb un acordionista i un xel·lista, que era el pare de **Pau Figueres**; resulta que **Joan Figueres** és un

gran mestre! Va ser la primera persona amb qui vaig pujar a l'escenari com a professional. Ell, que havia treballat molt amb **Raimon**, va ser el primer que em va parlar de les arrels i de la identitat catalana. Jo fins llavors havia cantat sempre en anglès... i se'm va aparèixer un repertori on vaig descobrir una identitat vocal pròpia, en relació amb el meu llenguatge matern (ma mare és de la Segarra, on visc ara).

**J.N:** Jo tenia de professora **Sílvia Pérez Cruz** al grau superior del Taller de Músics. Va ser una sacsejada quan als 18 anys em va fer entrar a **Coetus**. Vaig fer processos molt intensos: el primer, substituir-la a ella. Vaig aprendre molt en el pla emocional i artístic; havia de confiar molt en mi mateixa. Vam fer una gira pel Brasil, en la qual jo feia els cors, i vaig observar tot el que generava la **Sílvia**. Més tard va entrar **Ana Rossi**, vam canviar el format i ja vam ser dues veus. Vaig aprofundir en el territori musical de **Coetus** a través del seu director, Aleix Tobias, per saber com vivia la música tradicional, com havia reunit els tambors... Vaig connectar amb la percussió, no sabia que em removia tant. Tot era nou, però ja ho sentia a dins. Em ressonava tot, com si pogués viure amb els meus avantpassats... La sentia com una música de tots.

V?deo: [https://www.youtube.com/watch?v=\\_qwLico8izk](https://www.youtube.com/watch?v=_qwLico8izk)

**L.P:** Aquesta reconstrucció de la cultura catalana d'arrel la vam liderar una generació que havia mamat del rock i pop anglosaxó. Jo tenia molts prejudicis amb la música pròpia, en català i castellà. El repertori *yiddish* em va permetre cantar a esglésies i sinagogues; fer gires per Itàlia, Anglaterra, els Estats Units... i emocionava arreu perquè la música tradicional parla del denominador comú de la humanitat, la vulnerabilitat i, sobretot, de petites coses com l'estimació, el dolor de la pèrdua, l'alegria de compartir... Les músiques d'arrel em van posar en contacte amb els fonaments.

**J.N:** **Coetus** em va desconfigurar la manera de fer música. Pensava que seria cantant de jazz, però em va agafar l'obsessió de fer una música pròpia, i a ells els he d'agrair aquesta recerca. Jo sé que sovint a les meves cançons hi sona jazz i pop, i també hi sona el Brasil... però també és música mediterrània. Quan canto en català tinc molta cura perquè tot sigui orgànic, que les melodies s'adiguin amb les paraules, perquè moltes vegades noto que la llengua hi està posada amb calçador.